

KADAKAS

Asutatud novembris 1995

Detsember 2014

Abja hariduselu 100

*Kes kuldseid õunu tahab,
peab vasega väetama.*
Hando Runnel

Abja Gümnaasiumis tähistati Abja-Paluoja hariduselu 100. aastapäeva. Üritused toimusid 26. -27. septembrini.

26. septembril toimus Abja Gümnaasiumis õpilaskonverents 9.-12. klassidele. Konverentsi avas õppealajuhataja Tiia Riet.

Abja Gümnaasiumis on uurimistöe kohustuslik kõigile 11.kl õpilastele. Õppealajuhataja andis ülevaate kahe aasta jooksul tehtud uurimistöe teemadest. Õpilastööde teoreetiliseks aluseks on uurimistöe kursus.

Uurimistööd Peeter Rahnel kõneles Abja kooli ja hariduselu ajaloo.

3.oktoobril 1914.aastal saadi tsaarivalitsuselt luba 2-kl eraalgkooli pidamiseks. 1819. aastal moodustati 6-kl algkool, mis oli tollal Pärnu maakonna alluvuses. 1856.aastal ehitati Kaidi talumaale valla esimene koolimaja. Jaan Jung töötas selles koolis 41 aastat. Pikka aega asus Abja kool endises Paluoja kõrtsihoones. 1940. aastaks valmis uus koolihoone, kus alustati tööd keskkoolina. 1954-1984 oli direktoriks Heino Einer.

Kaasajal on kooli juurde palju ehitatud; on tingimused hästi õppimiseks ja hobidega tegelemiseks.

Vallavanem Peeter Rahnel rõhutas: „Abja Gümnaasiumis on õpilaste nooruslikku otsivat vaimu ja õpetajate mõistvat, innustavat ja toetavat meelt.”

Abiturient Karolin Jürise esitas uurimistöe teemal „Jürgen Rooste luule sotsiaalsus ja eripära”. Karolin lisas oma uurimistöele ka J.Rooste viimase luulekogu „Suur sume suur tume” (ilmus suvel 2014) analüüsi. Töö oli põhjalik ja korrektselt ette kantud, täiendatud slaidiprogrammiga. Tööle lisas põnevust asjaolu, et Karolin kohtus luuletajaga isiklikult korduvalt ja intervjuueeris teda. Huvitav ettekanne lõppes videoklipiga „Jüri Üdi klubist”, kus Rooste esitas oma luuletuse „Rahamaa”.

Ly Metsarossi töö „Matemaatika nuputamise võistlus Mulgi Pähklil Viljandi maakonnas” on seotud

Abja, Halliste, Mõisaküla ja Karksi-Nuia kooliga. Isevärtuse andiski tööle kodukandi mõde. Ly Metsaross tutvustas nuputamise võistlust, mis on alguse saanud Abja Gümnaasiumist Tiia Rieti juhtimisel, tuues välja võistluse positiivsed küljed. Ly lahendas kõik üheteistkümneme aasta ülesanded, mis võistlusel üldse on olnud. Õpilane järelendas

oma töös, et Mulgi Pähklit on kindlasti Viljandi maakonda vaja, kuna noored saavad end proovile panna ja neid ootab ka tunnustus.

Konverentsi lõpus näidati 25-minutilise filmi kauaaegsest legendaarsest Abja kooli direktorist Heino Einerist. Filmi autor on Laine Lindvest, Abja kooli 57. lennu vilistlane, praegune kooli raamatukogu juhataja.

Heino Einer alustas tööd 23-aastasena Abja Keskkoolis, kus ta pidi direktori kohuseid täitma, olles hariduselt keemiaõpetaja. Heino Einer juhtis kooli 30 aastat; suurt rõhku pandi kooliaia ja ümbruse kujundamisele ning looduskaitsele. Oluline oli osavõtt üleriigilistest võistlustest ja olümpiaadidest.

Üritus jätkus laupäeval, 27. septembril. Kooli uude auditooriumi olid kutsunud ümarlauda vilistlased Heli Raidve, Uno Lõhmus (tippjuristid), Ants Kurg ja Mati Laur (ülikoolide professorid), Eero Rebo (Kaitseväe tippjuht, kolonelleitnant), Ants Nurk (farmatseut) ja Teet Roosaar (ajakirjanik).

Ümarlaus jäi kõlama mõte: maakooldes, kus on turvaline õppida, on suur tulevik. Et inimesi, eriti noori, maale jätkuks, peab elukeskkond Abjas edasi arenema, noortel peaks olema põhjus maale tagasi tulla. Kui kaob gümnaasium, nõrgeneb ka põhikool. Õpilasel peab olema kindlustunne, et põhikoolist saab edasi minna oma kooli. Pearõhk peab olema põhiainetel: eesti keel, matemaatika, võõrkeeled.

Vestlusringis osalejad olid väga positiivsed Abja kooli tuleviku suhtes.

Ka vilistlastele näidati filmi Heino Einerist. Rahvas väljus saalist rahulolevate nägudega. Väarikas direktor oli ise kohal koos oma abikaasa Sinaida Eineriga, nemadki nägid seda filmi esmakordselt.

Piduliku aktuse avasid 41. lennu õpetaja, praegune Abja Gümnaasiumi õpetaja Karin Sepp ja abiturient Karolin Jürise, sidudes etteasted ühtseks tervikuks lüüriiliste vahepaladega.

Praegune direktor Sirje Renter rõhutas oma kõnes, et kool ei kao meie elust kuhugi. Kool ei vana ne kunagi, lapses on alati sama noored. 100 aastat tagasi oli koolis 50 õpilast, praegu on 217, neist 60 gümnaasiumiosas. Kevadel lõpetab 70. lend.

Taas on huvi sisekaitse suuna vastu humanitaar- ja reaalarhu kõrval. 10. klassi tuli 24 õpilast, neist 14 väljastpoolt. Esimene piirikaitse õppesunnaga klass avati 1995. aastal.

Koolipidaja ja Abja gümnaasiumi pere on jätkuvalt seda meelt, et ka maagümnaasiumis saab laps hea hariduse. Pooleld meie kooli õpilastest asuvad õppima kõrgkoolides.

Direktor avaldas lootust, et klassiruumid, koridorid ning aula saavad õige pea uue ilme- täitvad kõikide õpetajate ja õpilaste suur soov.

Direktor tänas kõiki endiseid ja praeguseid Abja kooli õpetajaid, direktoreid ja õppejuhte. Kooli säilimise nimel tasub vaeva näha, rõhutas direktor, kuna õpilased leiavad, et siin on hubane ja sõbralik keskkond, heatahtlikud ning oma ala tundvad õpetajad, maitsev koolitoit ja abivalmid töötajad.

Vallavanem Peeter Rahnel rõhutas, et ta usub Abja gümnaasiumisse, õpetajatesse, õpilastesse, vilistlastesse.

Abja kooli kauaaegne direktor aukülnaline Heino Einer lausis oma sõnavõtus, et koolitööd ei tehta üksinda, see on meeskonnatöö. Kui tema oma tööd 60 aastat tagasi alustas, oli see justnagu eile.

Õpetaja amet oli prestiižne.

Heino Einer tänas kõiki koolitöötajaid, ka neid, keda enam ei ole. Ta sõnas: „Kui Abjas on selline vallavalitsus nagu praegu, siis on see suur tugi.”

Kauaaegne toimekas õppealajuhataja Leida Lepland meenutas oma 45 tööaastat Abjas: Abja kool oli ta esimene ja ainus töökoht. Füüsikaõpetaja Lepland kõneles veoautoga Moskva-reisidest õpilastega. Hästi õppimine oli au sees.

Leida Lepland soovis, et Apja ikka õpilasi jätkuks ja kool säiliks. Ta lõpetas oma sõnavõtu: „Pange arvutiekraan kinni ja vaadake üksteisele otsa!”

Kontserdil esinesid mudilaskoor, poistekoor, lastekoor ja noortekoor- kõik Kadi Kase, Abja kooli 37. lennu vilistlase juhendamisel. Koorilaulud ja vahepalad olid kasvavas gradatsioonis, mõjuvad ja jõudu sisendavad.

Lastekoori „Kodu”(Toomas Voll) ja noortekoori „Palve” (Tõnis Mägi) ühendasid meid- lauljaid, õpilasi, vilistlasi, õpetajaid ühtseks suureks pereks.

Kui me ööhämaruses mööda elupuude alleed koju jalutasime, valgustasid teed küünlad, mälestamiseks õpetajaid ja õpilasi, keda meie hulgas enam ei ole.

Silvia Mälksoo

Lahe Koolipäev 2014 - Elad ise oma elu?

Noortekonverents „Lahe Koolipäev- elad ise oma elu?” toimus 12. novembril juba 11. korda Nordea kontserdimajas. Ürituse algseks programmijuhiks on eesti tele- ja raadioajakirjanik Märt Treier. Sel aastal oli eestvedajaks aktiivne ning ettevõtlik noormees nimega Toomas Laigu, kes kommenteeris tänavust üritust nii: „Tänaste esinejatega arutleme just nimelt oma missiooni leidmisest, räägime teekonnast oma eesmärkide ja unistuste poole ning mõtiskleme tasakaalu saavutamise üle.”

Konverents oli jaotatud kolmeks osaks: taevas, põrgu ja maa. Esimese vaatuse põhilisteks teemadeks olid noorte eneseotsing, eesmärgid ja tulevik. Nendest asjadest kõnelesid Märt Treier, Aigi Vahing ja Ville Jehe. Märt Treier rõhutas aja tarblikku kasutamist ning palus esitada kõigil enesele küsimus: miks on asjad nii, nagu nad on. Aigi Vahing on naine, kes on omandanud hariduse ärijuhtimise erialal, õppinud näitlemist USAs, töötanud televisioonis, kirjutanud artikleid, esseid jms. Peale kõike seda, on ta leidnud enese jaoks jooga. Vahing ütles, et inimese tööeline tasakaal peitub mõtete ja tunnete taga- teadvuses, mille poole tasub püüelda. Esimese bloki viimaseks rääkijaks oli Aigi Vahingu töökaaslane, samuti joogaharrastaja, Ville Jehe. Mehe põhiteemaks ei olnudki jooga, vaid hoopis võtiluskunstid, mida demonstreeriti vaatajatele laval.

Teise osa pealkirjaks oli põrgu. See rääkis inimeste elu raskustest, ühiskonnast ja takistustest. Kõnelejateks olid Lea Dali Lion,

Andres Sõber ning Tanja Mihhailova. Lea Dali Lion (endise nimega Lea Liitmaa) on vabakutseline muusik, kes on aastaid tegelenud ka energeetilise maailma uurimise ja tunnetamisega. Naine rääkis avameelselt enda võitlusest vähiga ning temaga sel ajal toimunud muutustest. Andres Sõber on tuntud korvpallitreener. Kahjuks teda isiklikult kohal ei olnud, aga intervjuud mehega oli varemalt filmitud, ning meil oli võimalus seda suurelt ekraanilt näha. Kui video oli lõppenud, tulid lavale kolm tema poolt juhendatavat korvpallurit, kes rääkisid lühidalt korvpallimängu ning elu seostest. Viimaseks esinejaks „põrgus” oli kõigile tuntud muusik ning tantsijanna Tanja Mihhailova. Noored said teada, et naise pealtnäha kerge elu ei olegi alati olnud nii helge, kui on seda praegu. Laulja on pidanud tegema palju tööd, et jõuda nii kaugele, kui ta seda tänaseks päevaks on. Kõige huumorikam fakt Ida-Virumaalt pärit eurolauliku kõnes oli see, et ta ei teadnud kuni viienda eluaastani, mis on Eesti ja veel vähem seda, et ta elab Eesti Vabariigis.

Kui olime umbes viis tundi esinejaid kuulanud, oli käes aeg viimase bloki jaoks, mille nimeks oli maa. Seal räägiti, kuidas saavutada harmoonia elus. Oma õnne valemist, positiivse oleku saladustest, tänulikkusest ja headest eeskujudest rääkisid Kalev Külaase ja Kristel Talvistu ning Hirvo Surva. Kalev Külaase ja Kristel Talvistu on aktiivsed Acro Yoga eestvedajad Eestis. Acro Yoga on kombinatsioon aeroobikast ja joogast ning nõuab palju taskaalu ning rahulikku meelt.

Noortekonverentsi viimaseks esinejaks oli Eesti rahvuskooper Estonia poistekoori peadirigent ja kunstiline juht ning „Aja puudutus- puudutuste aeg”- XXVI laulupeo looja Hirvo Surva. Mees rääkis väga huvitavalt oma lapsepõlvest, elust ning tööst. Kõige meeliülendavam hetk noortekonverentsil oli just tema kõne ajal, nimelt ütles ta, et dirigent on jube hea olla ning tõstis laval valgusvihu käes olles käe. Ta ütles saalis viibijatele, et kui ta nüüd käe alla laseb, tekib muusika ja tema ise ei peagi midagi tegema. Kui ta oli selle lause öelnud, langetas dirigent käe ning ootamatult seisis kesest saali üks noormees ning laulis. Mida kauem Surva dirigeeris, seda rohkem poisse saalist püsti tõusis. Lõpuks liikusid kõik lauljad lavale ning neid oli seal kokku umbes 50. See oli imeline kogemus ning jättis mulle kui noorele, väga hea mälestuse konverentsist.

Konverents ei anna noortele kõiki lahendusi. Esinejate elud, kogemused ja mõtted ei ole vastused noore inimese küsimustele. Lahe Koolipäev on üritus, mis motiveerib ning paneb meid mõtlema asjadele, millele ise ei oskakski tähelepanu suunata ning loomulikult annab ka häid mõtteid oma elus orienteerumiseks ning liikumiseks. Osalejana ütlen, et jäin väga rahule ja kõik need 1000 õpilast, kellele oli võimalus seal osaleda, peaksid olema tänulikud. Aitäh, Lahe Koolipäev!

Karolin Jürise,
XII klass

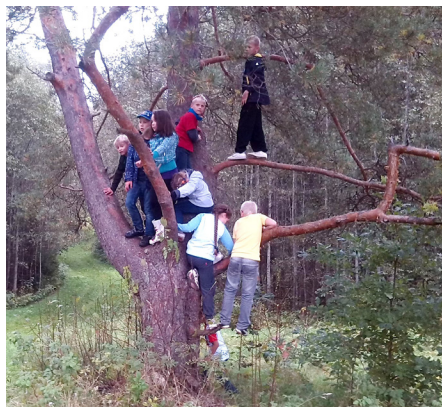
Matkapäev kooliperega

11.septembril pärast neljandat tundi kogunes terve koolipere staadionile. Seal alustati klasside kaupa liikumist 5- kilomeetrilisele Abja terviserajale.

Matkapäeva eesmärgiks oli nautida loodust, kuulata linnulaulu ja puhata koolitööst. Ilmaga meil vedas. Iga klass pidi raja peal tegema ka ühtse vahva looduspildi. Meie, 11. klass, tegime pildi suure männi juures, kus meie lõbus õpetaja Anneli Ruusalu ronis kõige esimesena männi otsa.

Selliseid matkapäevi võiks veel korraldada. Pilte sai vaadata esimese korruse koridorist.

Jessica Volkova,
XI klass

II klass tervisepäeval.
Fotod õp. Karin Sepp ja II klass

Su nägu kõlab tuttavalt

Käisime klassiga 28.oktoobril Tallinnas „Su nägu kõlab tuttavalt“ saate lindistusel. Stuudiosse sisenedes üllatusime, kuna see ei näe üldse nii uhke välja, kui televiisorist paistab.

Meid pandi istuma esimestele kohtadele, mis vabad olid, et pärast publiku seas „auke“ poleks. Üks noormees hakkas meid kohe õpetama, kuidas publikuna millelegi reageerida ja kuidas olla.

Lahe oli näha neid kohti saates, mis jäävad kaamerate eest varjule, näiteks kui kellelgi sassi läks. Tore oli näha, kuidas nad omavahel suhtlesid, pauside ajal käidi ikka kohvi järel, üksteisega lobisemas ja nalju viskamas.

Esimesena astus lavale Mart Müürisepp, ta

mainis, et tal on sünnipäev ja seejärel saime publikuna sünnipäevalaulu laulda.

Kogu see üritus oli hästi tore, aga üks asjaolu valmistab meile suure pettumuse - sealsete toolid olid kõvad ja ebamugavad ning natuke üle kolme tunni paigal istuda oli päris valulik. Meie lemmikud olid Jan, Kristel, Uku ning Mart, teised parodeeritavad lood olid meile võõrad.

Lõpus, peale ametliku saate salvestust, astus lavale Jana Kask oma üllatusnumbriga „Anaconda“. See oli ülilahe ja suurepärase lõpp salvestusele.

XI klass

Foto: Cosmopolitan

Lapsed ja nutiseadmed

Tänapäeval on nutiseadmetel inimeste elus asendamatu koht. Neid kasutavad kõik, kellel vähegi võimalust ja oskust. Kahjuks kuuluvad sinna ka juba lasteaia lapsed.

Eesti noorte seas on interneti kasutus väga laialt levinud. Igal pool on näha õpilasi telefonidega ringi käimas, ekraan näkku kinni surutud. Ükski vahetund ei möödu ilma telefonita ja kui interneti pole, siis on ju maailma lõpp käes. Jumal tänatud, et mina selline ei ole, kuigi vahel on küll tunne, et suhtled inimesega, kes elab kahte elu korraga: räägib minuga ja toksib samal ajal sõnumit.

Kõige kurvem on see, et need uued seadmed häirivad ka tunnitööd. See teadmine, et tasku on olemas väike tahuline seadeldis, mis võimaldab maailmaga suhelda vaid hetkega, toksib õpilastel kuskil ajusopis nagu rähn, kes püüab ellu jääda puukoore alt toitu leides. Nõrga enesekontrolliga inimene annab kergesti alla ja alistub internetile. Ei teagi, kas internet on siis sõber või vaenlane?

Mäletan oma algklasside aegu. Ei olnud telefoni ega arvutit. Kui arvuti saime, siis ei olnud interneti.

Tihti käisin emaga internetipunktides kaasas. Ainukesed asjad, mis mind huvitasid, olid pisikesed liikuvad reklaamid netilehekülgedel. Tavaliselt neid ma jõllitasingi. Telefonist ei teadnud ma tuhkagi, ainult ussimäng isa vanas väikse ja mustvalge ekraaniga Nokias oli vahel ajaviiteks. Nüüd aga on hullumaja lahti. Ma ise nimetaksin seda epideemiaks. See on sama hull, kui oli kunagi must katk. Võib-olla peakski uue ajastu nimetuseks saama tehnoloogia katk, sest tänapäeva tehnoloogia on sihitud inimesi allutama, aga ega keegi sellest väga ei hooli. Kui oleksin ise mõne suurfirma juht, püüaksin ka raha juurde teenida, mõeldes välja igasuguseid imetrikke. Huvitav on see, et inimesed nii kiiresti alluvad. Kas asi on võimu näitamises?

Täitsa hirmutav on vaadata väikseid lapsi. Esimese klassi õpilastel on sellised latakad taskutes, et üle poole seadeldisest punnitab välja. Kole on mõelda, kuidas tehnoloogia areng rikub lapsepõlve. Kunagi võrreldi, kellel on uhkem puust mänguasi, nüüd naerdakse neid, kellel telefoni pole. Normaalsusel pole täevapäeva maailmas piiri.

Vanemad palkavad lapsehoidjaks 500 – eurose seadeldise, lootes, et lapsel on kõik hästi ja endal hea rahulik olla. Tean last, kes on 5 – aastane ja kõik, mis ta räägib, on see, kuidas ta tahvelarvutit tahab kingiks saada. Tean ka tema ema; ta ei hooli oma lapse tulevikust ja käitumisest. Distipliini rakendamine praegusel hetkel oleks väga hilineud, aga ta ei tee seda niikuinii. Samas tean kahte last, üks on 5-a ja teine 4-aastane, kelle ema neist väga hoolib ja ta ei luba neil arvutis mängida. Laste ema tegeleb nendega ja nad ei oska arvutit puudustki tunda. Lapsed on ka väga targad.

Kõik saab alguse eeskujust ja lapsevanematest. Kust kohast saaks laps omale uhked nutiseadmed, kui vanemad neid ei ostaks? Just lapsevanemad saavad oma laste lapsepõlve tagasi tuua. Iseasi on see, kuidas enamus hoolima panna.

*Ly Metsaroos,
XII klass*

Märkimistväärivad tulemused kergejõustikus

Murdmaajooks Karksi Nuias 30.09:

2. PA 1000m jooksus Silver Kask
3. koht 500m jooksus Vanessa Rätsep

11. kl õpilane Silver Kask võistles suvel edukalt erinevatel jooksudistantsidel:

Rukkilillemängudel:

4. koht 400m ajaga 53,95
A ja B vanuseklassi meistrivõistlustel:

1. Koht 800m jooksus 2.04,13
3. koht 400m jooksus 52, 63

Eesti linnade suvemängudel:

1. Koht 400m jooksus 52, 92
2. koht 800m jooksus 4.31,97

Staierite seerijooksul saavutas Silver hooaja parima tulemuse 800m jooksus 2.02, 9

10.-12. klasside neidude võistkond, saavutas 31.10. 2014 Viljandimaa koolidevahelisel võrkpalli võistlusel III koha.

Kelli Välba
Katriin Allik
Krete Allik
Jaanika Tiit
Mare Maalmeister
Mari Kask
Karolin Jürise

Rebaseline kolmapäev

17. septembril toimus meie koolis rebaste ristimine. See oli üritus, mida olime juba kaua oodanud, sest meil oli au ristida kümnendat klassi.

Hommik algas sellega, et rebased said oma- le suure kivi, mida nad pidid endaga kaasas

kandma. Algas hommikuvõimlemine ja peale seda pakuti hommikuputru.

Teisel tunnil anti võimalus meil rebastega rohkem tegeleda. Etteasted, mida kümnendikud pidid tegema, olid pealtvaadatuna väga vahvad. Halb oli aga see, et aega ei an-

tud väga palju, ning enamus etteasteid jäid ära ja seetõttu pidime tegema valiku.

Päev kujunes aga väga toredateks ja loodame, et ka ristitud rebased jäid päevaga rahule.

XI klass

Rebaste ristimine

17. septembril toimus meie koolis rebaste ristimine. Meile anti käsk kell 7.30 kooli tulla, et me ei jääks ilma hoogsast hommikuvõimlemisest ja „maitsvast“ söögist. Hommikusöögiks oli ülesoolatud kaerahelbepuder rohkete pekitükidega. Et söök libedamalt alla läheks, anti meile imelisi smuutisid, mille maitset me ei unusta iial. Sellest järeldasime, et meie retsijad pole just kõige paremad kokad. Samal ajal kui võimlesime koos kividega, mille saime kohe kooli jõudes, andsid retsijad meile uued nimed.

Riietus oli poistel ja tüdrukutel erinev. Naisrebastel pidid seljas olema mehelikud lohvakad riided, crocsid ja nokamüts ning meesrebastel kleit, kübar, sukkpüksid ja kummikud. Koolikotiks oli meil suur must prügikott, mida pidime igale pole minnes kaasas kandma või muidu saime karistada.

Teise tunni ajal toimus aulas meie proovilepanemine. Seal pidime jällegi sööma erinevaid gurmeetoite, kahjuks saime igast hõrgutisest ainult ampsu. Eraldi tooks välja banaani tomatimarinaadis, sinepi- kiluvõi-

leiva ja pekitüki šokolaadis. Osad meist pidid laulma laval terve publiku ees ja kõik rebased pidid ka tantsima. Eriti õnnelikud olime siis, kui saime omale kaunid näomaalingud ja lõpuks tehti meist ka ilus pilt mälestuseks. Kui meie kiusamine läbi sai, pidime viima oma kivid klassijuhataja autosse, et õpetaja Kairi Kaldoja saaks need oma aiamaale panna.

Üldiselt oli vägagi meeleolukas päev, kuigi tegevusi oleks oodanud isegi rohkem. Me kartsime, et tuleb hullem rets, aga oli täitsa harju keskmine.

X klass

Võimlemispidu

Meie koolis toimus oskustähtsuse raames liikumiskavade esitamine. Iga klass tegi ühe kava ning seda sai harjutada peaaegu kuu aega kehalise kasvatuses tundides.

Väga palju oli akrobaatilisi kavasid ja oli ka rahvatantse. Osad olid lihtsalt tantsulised.

Mulle meeldis see, et võrreldes eelmiste aastatega osalesid seekord peale tüdrukute ka poisid, mõned tegid omaette kava ja osad ka koos kogu klassiga.

Meie klass esitas tantsulise kava ja osalesid kõik, nii tüdrukud kui ka poisid. Harjutasime ja mõtlesime seda tervelt kuu aega, kuid kõige rohkem tööd tegime ikka lõpupoole. Meie tants oli naljaga pooleks, ei hakanud midagi tõsiselt tegema, kuigi algul oli plaanis. Arvasime, et siis on huvitavam ja lihtsam.

Kõige rohkem meeldisid mulle gümnaasiumi ja ka 8. klassi liikumiskavad. Need olid kõik

positiivsed ja mõned ka naljakad. Ka väiksemate klasside tantsud olid toredad. Põhiline oli ikkagi see, et kõik klassid osalesid ning seda juba iga kord ei juhtu. Mulle meeldib, et meie koolis on selliseid üritusi, mis pakuvad vaheldust tavalisele koolipäevale. Neid võiks isegi rohkem olla.

*Grethel Seegel,
X klass*

5x foto: Keijo Koort

Jaan Rannapile pühendatud omaloomingu võistluse võidutöö

Tuleviku kool

„Aeg ärgata. Kordan, aeg ärgata,“ teatas äratuskell pehme häälega. Kaspar pööras tüdinult teise külje ega kavatsenudki tõusta. Viis minutit rohkem või vähem, on seal siis vahet? Vaevalt oli ta uuesti unne vajunud, kui äratuskell ütles märksa valjema häälega: „Kell on seitse null viis, aeg ärgata. Viis minutit veel ja sa jääd hiljaks.“

„Jää vai!“ nähvas Kaspar pahaselt. Tal polnud mingit soovi end voodist välja vedada ja kooli minna.

„Tulemas on eksamid. Eduka elu jaoks tuleb sul need edukalt sooritada, milleks pead sa praegu tõusma ja kooli minema.“

Äratuskell käis Kasparile tõsiselt närvidedele. Iga päev üks ja sama tekst. Ta valetas, et tunneb end halvasti ning on haige. Selle peale reageerisid andurid Kaspari riietes ning otsisid viga, haiguse põhjust. Mõne sekundiga saatsid nad andmed äratuskellale, kes neid imekiirelt analüüsis. Seejärel teatas: „Sa pole haige. Tõuse ja mine kooli.“

„Jajah!“ vihastas Kaspar, kuid tõusis ja sammus kööki. Seal oli kodurobot talle juba hommikusöögi valmistanud ja serveerinud. Uniselt sõi Kaspar kaerahelbeputru ning jõi kõrvale energiat andvat piparmündijooki. Enamus inimesi tarbisid hommikuks vaid mõne energiabatooni, kuid Kaspari vanemad pooldasid vanaaegset toitu. Kasparile see sobis. Mida rohkem sööki, seda parem.

Hommikusöögile järgnes vannitoa külastus. See oli hommiku parim osa, sest Kaspar pidi ainult dušikabiinis seisma ja nätsu närima, ülejäänud tegi tema eest ära tark kabiin. Puhtana võttis ta riulist riided, mille arvuti tema jaoks valmis valinud oli ja pani need selga. Seega oli aeg kooli minna.

Sinna sõitis ta tulipunase hõljuklauaga, mille peale oli kirjutatud TriPro. See oli pa-

rim hõljukite tootja. Igal õpilasel oli oma hõljuk, aga paljud omasid vana ja aeglast mudelit. Asi polnud mitte ainult koledas välimuses, vanad mudelid olid ka ohtlikud. Paraku ei saanud sellest paljud inimesed aru ja neid vanu laudu oli võimalik veel isegi osta.

Kuna Kaspar magas täna mõni minut kauem ja oli graafikust maas, olid hõljukirajad ummikuid täis. Ta vaatas elektroonilist kella randmel ja otsustas, et ummikus venimiseks polnud aega.

„Millist rada pidi saan ma kõige kiiremini kooli?“ küsis poiss kellalt. Viimane mõtles mõne sekundi ja vastas siis: „Mööda B218 teed.“

Selle peale pööras Kaspar otsa ringi, et liikuda B218 tee peale, mis pidi teda kooli viima. Kõik teed olid tal peas, sest vabal ajal harjutas ta neil sõitu. Teel oli tõesti vähem inimesi, isegi möödasõit oli võimalik. Tänu sellele jõudis ta vaid kümne minutiga kooli ette. Seal tuli tal leida parkimiskoht, mis polnud sugigi lihtne. Enamus kohti olid hõivatud. Õige pea leidis ta muidugi koha ning võis tohutust parklast valge, hiigelsuure kooli poole kõndima hakata. Suurte iseavanevate uste kohal vilkus punaselt 7:48 22.09.2114. Kaspar polnud hilineanud.

Kohe ei saanud klassi minna, esmalt pidi Kaspar robotist enda roboti leidma. See oli suur saal, kus hoiti kõiki kooli roboteid. Igal robotil oli kindel nimi ja koht. Ajalootunnis räägiti, et vanasti koolides robotid ega varustajat polnud, aga see fakt tundus võimatuna. Kus nad siis kõiki roboteid, ekraane ja muid õppimiseks vajalikke asju hoidsid? See oli tunnis kahe kõrva vahele jäänud.

Robola oli inimesi ja roboteid täis. Kõigil õpilastel oli ju vaja enne tunni algust oma robot leida. Kaspar astus ühe vaba mikrofone ette ja ütles: „GFaitex.“

Enda nime kuuldes ärkas robot ellu ning

sõitis oma kohalt lapse juurde. Umbes minuti pärast oligi ta kohal ning väljus Kaspariga robotist.

„Esimene tund on matemaatika. Seal vajad sa ekraani, pliitsit ja ülesannetetahtlit kaheksandale klassile. Tund toimub klassis 410. Õpetaja on Taavi Tamm,“ kandis robot Kasparile ette. Nüüd suundus Kaspar juba koos robotiga varustajasse, kust ta nimetatud asjad saama pidi. Ka see oli täis õpilasi. Seinast seinale laiusid kõikjal laudad, millel olid hunnikud kõikvõimalike õppetööks vajalike asjadega. Need kätte haaranud, tõttasid Kaspar ja GFaitex lifti poole.

Vaevalt olid nad klassi jõudnud ja maha istunud, kui tunnikell helises ning prillidega mees klassi astus. Sellega oli tund alanud.

Vahetunnid möödusid lõbusalt sõprade ja robotitega. Rikkamad õpilased näitasid teistele oma uusi teistest nutikamaid roboteid. Kasparile meeldisid need olendid. Nad olid naljakad ja hämmastavalt targad. Mõni neist oskas punuda käepaelu, teine paberile usumatult hästi joonistada, kuid kõige rohkem nalja tegid õpilastele „pahad“ robotid, kes kentsakaid solvanguid pildusid või inimeste eest karjudes ära jooksid.

Teistest erinev oli söögivahetund, mil kõik õpilased kogunesid suurde saali – sööklasse. Nagu paljude teistegi, oli see ka Kaspari lemmikvahetund. Ta sai sõpradega koos lauas istuda, ekraanilt sobiva toidu valida, lasta robotil toit kohale kanda ja nautida.

Kui oli aeg koju minna, täitus terve linn õpilastega. Kõik kihutasid võidu hõljukitega kodu poole, rõõmsad, et koolipäev lõpuks läbi sai. Nende hulgas ka Kaspar.

*Eliisa Raal,
VIII klass*

Saavutused

Avaldame kiitust etlejate võistlusel „Koidulauliku valgel“ II koha saavutanud õpilasele Meelian Kosk 10. klass.

Kultuuriministeriumi ja Kodanikuhariduse programmi MINU RIIK poolt kodanikupäevaks 2014 väljakuulutatud XIII esseekonkurssil „LIIKUMINE TERVENDAB MAAILMA“ sai ergutusauhinna Rasmus Erik Viitas 9. klassist. Juhendaja Christi Lõhmus.

20.11.2014 Leedus toimunud akordionmuusika festivalil saavuast III koha Helari Tehver 7. klassist. Juhendaja Valdo Värk

Avaldame kiitust rahvastepalli võistkonnale, kes saavutas Viljandimaa koolide 1. – 3. klasside poiste rahvastepalli võistlustel 2. koha:

Kristofer Voodla
Karl Hendrik Varik
Urmet Sikka
Urmo Sikka
Kert Klaus
Hendrik Allik

Avaldame kiitust 13. 11. 2014 Lõuna-Mulgi-
maa matemaatikavõistlusel „ Mulgi Pähkel“
väga häid tulemusi saavutanud õpilastele:

1. koht

Jako Jänes – 5. kl
Ottomar Raidlepp – 8. kl
2. koht
Romet Gregory Subi – 5. kl
Olden Puna – 6. kl
Kevin Erg – 8. kl
3. koht
Kuldar Kask – 7. kl
Kirke Kask – 8. kl

Õps ja tunnid

Olen koolis kaua käinud,
kuid pole kõiki õpetajaid näinud.
Mõni õps on päris kihvt,
kõigil elus oma siht.

Kekas palli jalutame,
õhtul jalgu valutame.
Muusika on lebo tund,
kes tahab, see näeb und.

Eesti keeles pliiats nüri,
ja pastakas on täitsa tühi.
Mates arvud kokku lööme,
peale neljandat tundi sööme.

Ajaloo me Vana-Roomas,
kirjanduses luulet loomas.
Keemias elemendid peas,
väävel ka nende seas.

Koolipäevad pikad näivad,
kuid tunnid hooga aina käivad.
Tahaks koju minna siit,
see on minu tehtud biit.

*Helis Lehtsaar,
X klass*

Elu

Lemmikõpetaja on meil Kadi,
tema klassis on suur padi.
Seega muusika on lemmiktund,
seal ei tule iial und.

Linnupuu on muhe mees,
kes tihti tatsab klassi ees.
Annab meile draamat ta,
mis on lemmiktund meil ka.

Mennu teeb puusaringe,
see ei ole üldse vinge.
Vahel teeme stataringe,
lõpuks karjub: "Kuju minge!"

Kui sa keemias telo näpid,
pärast Jürka tunnis räpid.
Telo lendab aknast välja,
siin pole mingit nalja.

*Kelli Välba,
X klass*

Ootusärevus

Langevad lehed ja kiirelt aeg läeb.
Diivanile koolivaheajaks ma ei jää.
Ema kaasa pakkida ja ruttu sõitu.
Näemegi siis jälle vanu sõpru.

Praamil süda rõõmsalt, kiirelt lööb.
Ununenud nimed, meenutamisega veel
tööd.
Nädal suure rutuga kaob käest.
Aastavahetusel jälle sõpru näen.

*Olden Puna,
VI klass*

Minu kool

Kui ma oleks õpetaja,
ehitaksin koolimaja.
Sinna viiks metsarada,
õpilasi kuskil sada.
Tunde teeks ma lõbusaid,
õpetaksin merd ja maid.
Tööle võtaks õp Silvia,
see kannaks kindlalt vilja.
Kohe kui sa kooli tuled,
kadunud sul kõik mured.
Kool oleks suur ja moodne,
puff see – eest üpris soodne.
Võimlas teed sa füüsilist,
söögiks miskit müstilist.
Õpilane 10. klassist,
europiidsest inimrassist.

*Rasmus Metste,
Laura Tukkk,
X klass*

Tublid pagarid

Mulle meeldib leib,
ent ma pole mingi beib.
Sepik maitseb mulle ka,
ja sai- see on nisujahuga.

Kõige maitavam saiadest
on Perenaise sai meie Konsumis.
Kuidas ta nii vara poodi sai?
Teeme siin pagaritele suure pai.

Saia küpsetatakse öösel,
paljud inimesed siis ei lähe tööle.
Pagarite käed on tööd täis.
See on nii, mitte ei näi.

Perenaise sai viib keele alla.
Palun mulle piima kalla!
Värske sai ja külm piim -
pole paremat maitset siin.

Tulevikus minagi ehk
pagariks hakkam,
sest küpsetamine on lausa nakkav.
Tahan pakkuda kõigile
maitsvat saia.
See on tõsi - ma ei laia.

VI klass

Jõulu kaunistused klassides:

Jaan Rannapile pühendatud omaloominguvõistlus

Juba neljandat aastat toimub Abja Gümnaasiumi ja Abja Raamatukogu koostöös võistukirjutamine, mis on pühendatud Jaan Rannapile – meie kodukoha kirjamehele.

Tänavu kirjutasi Abja Gümnaasiumi õpilased teemal „Tuleviku kool“. Teemavaliku ajendiks oli see, et just septembrikuus tähistati Abja – Paluoja hariduselu 100. aastapäeva. Vestlusringis osalejad olid väga positiivsed Abja kooli tuleviku suhtes.

Omaloominguvõistlusest võtsid osa 4. – 12. klassi õpilased. Noorematele õpilastele meeldis fantaseerida, gümnaasiuminoored arutlesid kodukooli jätkusuutlikkuse üle.

Emakeeleõpetajad valisid välja 44 parema kirjutaja tööd. Seejärel asus žürii, kuhu kuulusid Laine Lindvest, Eve Raska, Ingrid Porkanen, Mariliis Järvelt, Kersti Sillaots, Liia Kuik ja Leida Lepland oma otsust tegema.

4. – 6. klassi parim oli Helena Kook

7. – 9. klassi parim oli Kirke Kask

10. – 12. klassi parim oli Artur Rõigas

Agu Sihvka peapreemia sai 8. klassi õpilane Eliisa Raal.

Iga vanuseastme võitjat ootab Viljandi Linna raamatukogu 14. novembril lastekirjanikega kohtuma.

Õpetajad tänavad kõiki kirjutajaid.

Siiri Meidla

Avatud sahtlid

Tuleviku kool

Kool on enesestmõistetavalt vajalik. Tänapäeval ei kujuta ette noort, ükskõik kui juhmi, kellel poleks 9. klassi haridust, kuigi leidub ka selliseid, kes pole sinnamani jõudnud. Aastatega on koolides toimunud, olenevalt koolist, suuremal või vähemal määral muutusi. Ka tuleviku kool erineb praegusest. Kuidas, on juba meie teha.

Üks võimalus on, et koolid muutuvad rangemaks, kaotavad inimlikkust, kuid kasvatavad õpilastest distsiplineeritud kodaniku. Pajudes praegustes eliitkoolides on siiani kohustuslik koolivorm, mille kasutamise võib ka tavakoolides taastada. Koolis hakatakse ehk tähelepanu pöörama andekatele, sundides neid endast kõike andma, samas kui laisku, lojusid ja lolle sunnitakse ennast kokku võtma või koolist lahkuma. Kui toimub suurem sõjaline konflikt, mis tundub praegu hirmutavalt võimalikuna, siis on oodata sõjategevusest naasnutelt karmimat olekut ja meesõpetajate ning haridusministeeriumi ametnike eestvedamisel võib kogu koolisüsteem läheneda tõsisele militaarsetele väljaõppele.

Samas heaoluühiskonnaga lähedases riigis

nagu Eesti sellist olukorda lihtsalt ei teki. Selleks peaksid võimul olema paramilitaarsed paremäärmuslastest rahvuslased. Pigem läheneb koolielu ameerikalikule absurdile, kus kogu kool lastakse koju, sest pilv meenutab püstolit ja pommi ähvardused piinatult priimustelt on sagedased. Kõiki kooliealisi hoitakse klasside kaupa koos ja õppetöö liigub klassi aeglaseima lapse tempos. Õpetajatel on järjest vähem kontrolli õpilaste üle ja kursuselt läbi kukutamise eest saab mõni vanameelsem õpetaja veel lapse vanematelt kohtukutse. Mõistlikust inimlikkusest saab dokumentide alla humaansuse maskeeritud bürokraatia, kus innovatiivsust karistatakse tagaselja klatšiga ja tsensuur on täies hoos, et ometi vaeste süütute laste maailma võimalikult turvalise ja rikkumatu hoida. Mis siis, et sotsiaalmeedia nad ammu rikunud on.

Võib loota, et tegelikult me kummagi äärmuseni ei jõua. Ehk saab isegi USA absurdsusest päästa, kuid see pole meie teha. Meil jätkub hetkel kehtiv mõistlik, kuid humaanne koolisüsteem. Targemaid, tublimaid utsitatakse tagant ja aeglasemaid aidatakse järele,

kui neil vaid hakkamist on. Leiame oma niši e-õppes ja tugevas IT-hariduses. Õpilaste arv väheneb, kuid see-eest teeme kõik, et võimalikult paljud neist saavad täieliku, kas kutse- või kõrghariduse ja kasutavad oma potentsiaali maksimaalselt ära. Jätkame kutsehariduse populariseerimist, et inimene teeks valiku edasiõppimise kohta enda soovidest, mitte ühiskonna survest lähtuvalt. Heal juhul muutuvad liialt leebed õpetajad rangemaks ja liialt ranged leebemaks, et leida kuldne kesktee. Paneme rõhku reaalhariduse tähtsusele, kuid säilitame oma kultuuri. Ja lõpuks - koolitame noori õpetajaid.

Kool, nagu kõik siin ilmas, areneb pidevalt. Kõik peab olema tasakaalus, ei saa ilma õpetajateta, ei saa õpilasteta. Alati peab tegema kompromisse ja võimalusi ära kasutama. Tuleviku kool on kindlasti teistsugune kui praegune. Vaevalt ta on nii radikaalne, kui ülal välja pakutud ja ei usu, et panin viimase lõiguga 100% täppi tuleviku kooli ilmet kirjeldades. Tõde näevad need, kes nendes tulevastes õppeasutustes õppima hakkavad.

Artur Rõigas,
XI klass

Kooli ajaloost

1812 – esimene teade kooli olemasolust Abjas

1856 – ehitati koolimaja Kaidi talu maa peale, kus toimus õppetöö 77 aastat

1912 – Abjas loodi erakool

1920 – aleviku kool läks Abja valla ülalpidamisele

1940 – 17. augustil muudeti algkool kesk-

kooliks ning 21. oktoobril koliti uude majja

1955 – hakati tegelema koolipargi laiendamisega

1957/58 – koolile ehitati õppetöökoda

1960 – alustati kooli juurdeehitusega

1964 – valmis kooli juurdeehitus

1970-ndad – loodi hulgaliselt sõprussidemeid väljaspool Eestit

1995 – 1. septembril avati piirikaitse õppe-suund

2004 – piirikaitse õppesuund muudeti sisekaitsealaseks õppeks

2007 – kooli uuema osa 3. korruse kapitalremont

2009 – juurdeehituse alustamine (tööõpetuse klassid ja spordikompleks)

2010 – tööõpetuse klasside valmimine

2012 – spordikompleksi valmimine

2014 – ujula valmimine

